

MONTSERRAT TURA

Consellera de Justícia de la Generalitat de Catalunya

Compareixença
davant la
Comissió de
Justícia,
Dret i Seguretat
Ciutadana

Generalitat de Catalunya

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP:

Tura i Camafreita, Montserrat

Compareixença davant la Comissió de Justícia, Dret i Seguretat

Ciutadana. _ (Col·lecció discursos i conferències ; 6)

ISBN 978-84-393-7513-5

I. Catalunya. Parlament. Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana

II. Catalunya. Generalitat III. Títol IV. Col·lecció: Col·lecció discursos i conferències (2006) ; 6

1. Presons _ Política governamental _ Catalunya 2. Justícia _

Administració _ Catalunya 3. Delinqüents _ Rehabilitació _ Política governamental _ Catalunya

343.811(467.1)(042)

© Generalitat de Catalunya

Departament de la Presidència

Direcció General de Difusió Corporativa

1a edició: juliol 2007

ISBN: 978-84-393-7513-5

Dipòsit legal: B-40619-2007

Disseny gràfic: Francesc Guitart - EIX

Impressió: T.G.Hostench S.A.

Compareixença davant la Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana

DIJOUS 8 DE FEBRER DE 2007

El dia 8 de febrer de 2007 la consellera de Justícia, Montserrat Tura, va comparèixer a petició pròpia davant la Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana, sota la presidència de la senyora Montserrat Nebrera, que va obrir la sessió, i del senyor Mohammed Chaib, que la va substituir durant la resta de l'acte.

L'acompanyaven el secretari general del Departament, Joan Mauri; el senyor Albert Batlle, secretari de Serveis Penitenciaris, Rehabilitació i Justícia Juvenil, i la senyora Àngels Vives, secretària de Relacions amb l'Administració de justícia.

Hí eren presents les diputades i els diputats membres de la Comissió i el Consell de Direcció del Departament de Justícia.

L'ordre del dia de la convocatòria constava d'un punt únic: sessió informativa de la Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana amb la consellera de Justícia sobre les línies d'actuació que se seguiran des d'aquest Departament.

1.- INTRODUCCIÓ

M'agradaria, abans de començar a explicar-los els continguts del Departament de Justícia i les propostes específiques per a aquest mandat, ser fidel a les fonts, i als meus mestres i a la veritat, i reconèixer la tasca feta per qui em precedí en el càrrec i va iniciar una part dels projectes que avui els explicaré, sobretot i de manera especial pel que fa a la planificació d'equipaments, de la qual destaco el Pla de centres penitenciaris i també el Pla de renovació i millora dels edificis judicials. A ell i al seu equip, configurat en aquell moment per algunes de les persones que configuren el meu i que avui m'acompanyen, el meu reconeixement i el meu agraïment per la tasca feta.

El Departament de Justícia es pot mirar des de diferents perspectives i, per tant, té diverses mirades, perquè diverses són, tal vegada, les funcions i els objectius que està cridat a realitzar o a protagonitzar en l'activitat política i, per tant, diverses les aportacions a la societat des de l'àmbit governamental. La primera de les mirades, sense cap mena de dubte, és la del Departament de Justícia com a **instrument imprescindible de l'estat democràtic i de dret**, ja que ha de garantir la igualtat dels ciutadans davant la llei, evitar qualsevol mena de discriminació per raó de naixença, raça, sexe, religió i opinió, i ha de garantir la pau jurídica, el principi de legalitat i la tutela judicial efectiva en l'exercici de la defensa legítima dels drets i interessos de la ciutadania.

Però hi ha altres mirades –i segurament el Departament és la suma de totes les mirades, que jo, avui, vull diferenciar o, si més no, emfatitzar–, com

ara la de **servei públic bàsic de caràcter social**. És evident que quan es parla de l'estat del benestar i dels seus serveis bàsics, s'oblida sovint que l'accés als serveis de justícia és també un servei bàsic i ha de ser un servei públic de qualitat. El funcionament dels tribunals, de les presons, dels serveis de mediació, els d'orientació jurídica, els de reinserció social, els d'atenció a les víctimes, han de ser considerats –i així actuarem en conseqüència des del Departament de Justícia– com a serveis bàsics de l'estat del benestar, a més a més de fonaments de l'estat de dret.

Difícilment trobarem polítiques de treball social, de cohesió i d'igualtat d'oportunitats més profundes i tal vegada més difícils que les que s'executen des d'aquest Departament. La política penitenciària, l'orientació jurídica, la reeducació i reinserció social dels que han complert condemna; la garantia d'assistència jurídica gratuïta per a les persones que, d'altra manera, no podrien accedir en igualtat de condicions als tribunals de justícia; l'atenció a les víctimes, la mediació en els conflictes són àmbits de l'activitat de caràcter social del nostre Govern que vull fer ressaltar i destacar.

I hi ha més mirades encara. És evident que el Departament de Justícia és un **instrument de base relacional**, ja que el funcionament correcte de l'activitat, en l'àmbit de la justícia sobretot, depèn de diferents actors i no en la mateixa línia jeràrquica, cosa que obliga a la recerca de suports per arribar al convenciment i l'objectiu comú, per exemple amb el Consell General del Poder Judicial, amb els jutges i magistrats i les seves diferents organitzacions, amb els òrgans jurisdiccionals de govern, amb les corpo-

racions rellevants, com els col·legis d'advocats i procuradors, etcètera.

Finalment, cal destacar la **mirada política** –precisament durant aquest mandat hi ha una mirada política summament interessant d'estructuració d'un estat divers i la determinació de com es descentralitzen alguns d'aquests serveis–. A l'inici d'aquest nou mandat governamental, amb un Estatut d'autonomia de Catalunya que dedica un títol sencer, concretament el tercer, a l'Administració de justícia, no hauriem d'oblidar la mirada, la perspectiva de gran interès polític del moment actual i la necessitat de sumar esforços per fer possible el desenvolupament estatutari que ens porti al nou escenari descrit per aquest nou Estatut.

Parlaré ara dels diferents grans **àmbits d'actuació del Departament de Justícia**, tot i que no es corresponen exactament amb les diferents direccions generals.

2.- SERVEIS PENITENCIARIS

El primer àmbit és el denominat de **Serveis Penitenciaris, Rehabilitació i Justícia Juvenil**. El prioritzo deliberadament perquè crec que és un àmbit en què Catalunya, des de fa anys, du a terme una tasca important; i si més no, va tenir l'atreviment –i això ho vull reconèixer també avui– d'assumir unes competències en aquest camp que no ha assumit cap altra autonomia de l'Estat espanyol. El sistema penitenciar és un element vinculat a les normes de convivència i també a la seguretat, sense cap mena de dubte; però també, i sobretot, és una actuació de

caràcter social, segurament, com ja he dit abans, la més difícil de les activitats socials encomanada al Govern, que emana directament de la Constitució quan diu: «Les penes privatives de llibertat i les mesures de seguretat restaran orientades vers la reeducació i la reinserció social...»

Execució penal a la comunitat

Així doncs, encara que sempre sobresurten els problemes, la primera cosa que cal proclamar és que, a Catalunya, les diferents modalitats d'execució penal –adults, menors, règim obert o tancat– i l'atenció a la víctima es defineixen com a polítiques socials i intenten ser un instrument de cohesió. Catalunya va superar fa anys, sortosament, la vella política de sortir de la cel·la i anar directament a l'asfalt. I en aquest mandat ens proposem intensificar les diferents modalitats de reinserció que s'han de produir des que una persona condemnada per la justícia ingressa a la cel·la, fins que, finalment, es reinsereix a la societat. L'**execució penal a la comunitat** serà, doncs, una de les prioritats, a través de les seves diferents modalitats: els treballs en medi obert de les persones que compleixen condemna en els centres penitenciaris i les mesures penals alternatives d'aquells que no ingressen a la presó, però que, en canvi, compleixen condemnes dictades pels òrgans jurisdiccionals, és a dir, pels jutges. I els processos de mediació, de reparació penal i d'atenció a la víctima adquiriran en els propers anys més força que mai, i això, en matèria governamental, també vol dir més recursos que mai.

Els dono algunes xifres perquè tinguem present com han evolucionat –per raons socials, però també per

raons de canvis legislatius–, per exemple, les **mesures penals alternatives**: les que han de complir les persones que, condemnades a menys de dos anys de presó, no hi ingressen –si no és que tenen antecedents–, sense que això vulgui dir que no estiguin condemnats a complir amb la societat, la qual-han agredit. L'any 2001 hi va haver 669 demandes, és a dir, sentències en què s'obligava a complir mesures penals alternatives. L'any 2006 n'hi ha hagut 5.019; és a dir, només amb cinc anys hem passat de 669 a 5.019. És evident que aquesta és una xifra que crida la nostra atenció, reclama la nostra dedicació.

Agència Catalana d'Execució Penal a la Comunitat

Una de les grans propostes d'aquest mandat és la creació de l'**Agència Catalana de l'Execució Penal a la Comunitat**, que, per cert, haurà de debatre el Parlament perquè la intenció és crear-la per llei. Es tracta d'una institució amb personalitat jurídica pròpia, que es dotarà d'instruments econòmics i materials i de recursos humans especialitzats per actuar amb eficàcia i agilitat en els processos en el medi comunitari, incloent-hi les mesures penals alternatives per poder concretar amb el conjunt d'operadors públics i privats la concertació de programes que ajudin en aquesta política, hi insisteixo, important i, per altra banda, de mandat constitucional.

Tant si es tracta del tram final del compliment de condemnes en medi obert, com si es tracta ja d'entrada de mesures penals alternatives sense internament, el compliment de la condemna ha de portar a la reeducació i la reinserció. Afirmem aquí amb claredat i amb contundència que en aquest àmbit no pensem defa-

llir mai. És un procés complex, però coneixent només amb el contacte amb la comunitat de la qual formen part i en la qual s'hauran de reintegrar quan acabin el compliment de la condemna, poden aprendre novament a conviure. Aquesta és i seguirà sent la nostra prioritat.

Tenint present aquest objectiu, constatem que la realitat actual és que la població penitenciària no para de créixer. Una realitat que és un reflex, un mirall de la societat i que aquesta està sotmesa a canvis demogràfics importants, i també a canvis socials, legislatius, d'opinió pública, i també de noves tipologies delinqüencials.

A 31 de desembre de 2006 la xifra d'interns era de 8.970, amb un creixement sostingut d'1,82 al dia, entre les persones que surten perquè han acabat de complir condemna i les persones que ingressen, i les places disponibles eren i són 7.600. El diferencial negatiu, per tant, a 31 de desembre de l'any 2006, era de 1.370 places, i encara creixerà en algun centenar fins a l'obertura de l'ampliació del centre penitenciari que coneixem com a Brians II, que està prevista per a aquest estiu.

Només l'any 2011, amb tots els equipaments que planteja el Pla d'equipaments penitenciaris, i si es compleix la projecció de la població penitenciària que es va analitzar mitjançant el mètode DARIMA, que va servir de base per dimensionar els nous centres, només al 2011, quan tota aquesta feina estigui feta, tindrem una capacitat més adequada als centres penitenciaris de Catalunya per fer front al creixement. Mentrestant hem de manifestar el nostre agraïment, i

fer-ho d'una manera especial, als especialistes en programes de reeducació, als treballadors de vigilància penitenciària, als responsables de la intendència i del manteniment, als que fan possibles els programes de tractament especialitzat per a interns condemnats per agressions sexuals, per delictes violents o per violència de gènere, als monitors de tallers, als d'educació física, als mestres, als sanitaris, als voluntaris. Hi insisteixo: hem d'agrair l'esforç i el treball, malgrat la massificació a la qual s'ha arribat –entem nosaltres que per manca de previsió en la construcció de centres penitenciaris amb una població que creixia irremeiablement cada any–, d'aquests treballadors i treballadores que són, a més a més de molt bons professionals, capdavanters a Espanya i a bona part d'Europa de les polítiques destinades a evitar o com a mínim a disminuir la reincidència.

Personal que hem de prestigiar –i vull començar per fer-ho avui. Hem de prestigiar socialment el personal penitenciar i millorar-ne la formació: la d'entrada, d'accés a la professió, i la formació continuada. Al mateix temps que millorem tots els processos selectius hem de definir, perquè fins ara no s'ha fet, la seva carrera professional. El compliment del Pla d'equipaments ha de millorar substancialment les seves condicions de treball, tot i que ens situem davant del repte de trobar i de seleccionar adequadament l'increment de plantilla que requereix l'entrada en funcionament dels nous centres, que representa que d'aquí al 2010, 2011 caldran unes dues mil persones més per treballar en l'àmbit penitenciar.

Pla director d'equipaments penitenciaris

I ara, una repassada ràpida al **Pla director d'equipaments penitenciaris**, el més ambiciós, jo diria que l'únic que ha tingut aquest país des que té aquestes competències. El pla suposa la creació de vuit nous centres amb 6.500 places; el tancament, per tant, de sis centres obsolets; la inversió de 700 milions d'euros. Els centres de nova creació són Brians II, Sant Esteve Sesrovires, per a l'estiu del 2007: 1.500 places i una inversió de més de 80 milions d'euros; el Centre de Joves de Quatre Camins, a la Roca del Vallès, per a l'estiu del 2008: més de 38 milions d'euros; Lledoners, a Sant Joan de Vilatorrada, al final del 2008: més de 76 milions d'euros; el Mas Enric, al municipi del Catllar, al Tarragonès: més de 98 milions d'euros; els Plans, a Tàrrrega, a la comarca de l'Urgell, que entrarà en funcionament el 2009: més de 95 milions d'euros; el Centre Penitenciar de Dones, a Sant Llorenç d'Hortons, al final del 2009: més de 68 milions d'euros; el del Puig d'en Basses, a Figueres, l'Alt Empordà, al final del 2009: més de 94 milions d'euros; el Centre de Preventius de Catalunya, situat a Barcelona, a la Zona Franca, a l'any 2010, actualment en procés de licitació del projecte i, per tant, amb una inversió encara per fixar.

A més d'això hi ha previstos centres oberts, dels que ens permeten les polítiques de reinserció que he explicat abans, a Tarragona, en una experiència remarcable perquè està junt a un edifici interessant: la Ciutat de la Justícia de Tarragona; a Girona, al pla especial d'on hi ha avui l'actual presó, que passarà a ser antiga presó quan entri en funcionament la de Figueres; a

Barcelona, a la Zona Franca, i a més a més la reconversió de Wad Ras com el coneixem avui.

Això ens hauria de permetre poder tancar Girona actual, Figueres actual, Tarragona actual, la Model de Barcelona, Wad Ras actual i el Centre de Joves de Barcelona. Esperem que així sigui i que les tendències de creixement de la població penitenciària no s'incrementin, ja que això dificultaria el que s'ha previst mitjançant —hi insisteixo— estudis de projecció de creixement de la població penitenciària.

Per tant, caldran més equipaments, més professionals, més col·laboracions amb entitats socials i voluntaris —que també voldria deixar constància que han estat la base d'aquesta política, i ho van ser quan quasi ningú hi creia. Això ens ha de permetre dissenyar i aplicar programes individualitzats de tractament —perquè no cada individu que es troba en aquesta situació s'ha de tractar de la mateixa manera—; o ens ha de permetre planificar programes específics —per a joves, per a dones, per a estrangers, per a malalts crònics, per a totes les persones que tenen singularitats específiques—; ens ha de permetre potenciar el Servei d'Orientació Jurídica Penitenciària i crear centres oberts amb autonomia respecte als centres d'internament, integrats, si és possible, en el teixit urbà. I en aquest sentit se situen els centres oberts de Tarragona, de Girona i els previstos a Barcelona —Can Lluçà, pel que fa a menors, i a la zona Franca, pel que fa a majors d'edat.

CIRE: reinserció

Entre els **instruments complementaris, però imprescindibles** de què disposa el Departament de Justícia i que cal mencionar específicament en aquest àmbit de la reeducació i la reinserció, hi ha el CIRE, que és el **Centre d'Iniciatives per a la Reinserció**, una empresa que fa que el treball productiu i la formació ocupacional esdevinguin el principal instrument de la reinserció sociolaboral. Gràcies a la interessantíssima labor d'aquesta empresa pública constituïda en el mateix Departament de Justícia, persones sense formació específica en cap ofici i sense possibilitats, a priori, d'inserció en l'àmbit laboral, la poden arribar a assolir.

L'objectiu d'aquesta legislatura —primera proposta— és incorporar a l'empresa el 70 per cent de la població penitenciària que compleix els requisits per treballar. En aquests moments estem en el 52 per cent de la població susceptible d'incorporar-se a aquest tipus de programes, però serien del 52 al 70 en aquest mandat; en xifres absolutes vol dir que arribaríem als 3.000 reclusos, que són mil més dels que en aquests moments utilitzen aquest servei, aquesta tipologia de reeducació i reinserció.

Pretenem aconseguir, per tant, una implicació més gran de les administracions públiques perquè utilitzin aquesta modalitat de treball social i encarreguin a aquesta empresa determinades feines, com succeeix en una part molt important dels països de l'Europa occidental, o almenys de la Unió Europea dels quinze quan vàrem fer l'anàlisi comparativa.

Amb relació a l'increment dels recursos val a dir que durant aquest mandat –per tant, també proposta i compromís–, a més dels centres oberts en què es realitzen treballs d'aquestes característiques i que vénen a sumar-se als tallers que es troben dintre dels centres penitenciaris –actualment n'hi ha un en funcionament a Raimat, a la comarca del Segrià–, properament n'hi haurà un al Vallès Oriental, i pretenem localitzar-ne encara un altre durant aquesta legislatura.

Participació i complicitat social

Essent una política importantíssima la que els he explicat, per a la cohesió social, per a la reinserció, per a la seguretat, el Departament de Justícia disposa de dos àmbits de participació social per analitzar la política penitenciària. Un és el de la **Taula de Participació Social**, que està configurada per entitats que col·laboren en programes diversos (Associació Egueiro, Associació Ventijol, Grup Juristes Roda Ventura, Fundació Mercè Fontanilles, Fundació Privada ARED i Fundació FIAS), i també per entitats de voluntariat (Secretariat Pastoral Penitenciari de Barcelona, Obra Social de Santa Llúcia de Marllach, La Tercera Edat per al Tercer Món i Associació Ciutadana Antisida de Catalunya).

L'altre àmbit de participació és el de la **Taula Cívica Penitenciària**, que està formada per persones de reconegut prestigi i experts en àmbits de coneixement del dret, la justícia i la sociologia, totes elles aporten reflexions i anàlisis sobre el context social i el sistema penitenciari. Per tal que sigui tot el Govern i no només el Departament de Justícia qui entengui aquestes polí-

tiques com a cohesionadores i com a garantia d'una de les estructures de l'estat de dret, també s'ha de fer menció de la **Comissió Institucional de Reinserció Social**, en què participen bona part dels departaments del mateix Govern, així com també les administracions locals.

Justícia juvenil

Una atenció especial al tema de la **justícia juvenil**. Una dedicació als menors que han delinquit, segurament fruit de múltiples causes, l'exclusió i l'anomia social, fruit d'una societat a vegades egoista i competitiva en el sentit d'insolidaritat. Que se'ns claven al cor cada vegada que llegim la seva implicació en delictes greus que comportarà el compliment d'una condemna als nostres centres.

Vull recordar aquí que ja fou presentat l'any 2004 el Pla director d'actuació en matèria de justícia juvenil, que assumim i fem nostre també en aquest mandat, i que complirem fidelment pel que fa a la compaginació de la intervenció sobre els joves amb el suport a les famílies, en el cas que hi hagi família, i l'atenció i de vegades mediació amb les mateixes víctimes. També pel que fa a la relació permanent amb els òrgans de la jurisdicció de menors; també pel que fa a la implicació de la comunitat i reeducació en el mateix entorn, amb especial atenció al respecte a la multiculturalitat; també pel que fa a l'adaptació al nou marc normatiu –vostès saben que aquests darrers dies ha entrat en vigor la darrera de les reformes de la Llei 5/2000, de responsabilitat del menor, i que això suposa que si entre els 18 i els 21 anys els joves cometen delictes o reincideixen, passen a la jurisdic-

ció d'adults, encara que estiguin internats en centres de menors-, que suposa l'increment de penes d'internament, perquè fins ara la pena màxima a un menor era de vuit anys i a partir d'ara és de deu, i l'internament cautelar màxim fins ara era de sis mesos i passa a ser de nou, i en règim tancat podien estar en centres de justícia juvenil fins als 23 anys i ara només hi podran estar fins als 21. Per tant, és evident que aquesta modificació ha de produir adaptacions en l'àmbit de la justícia juvenil i també en l'àmbit dels centres penitenciaris de majors d'edat, tenint en compte les repercussions d'aquesta modificació.

Els he dit que requerien, totes aquestes polítiques, més recursos. Doncs bé, hi haurà més recursos. Pel que fa a Barcelona, el centre de Can Llupià; pel que fa a les comarques tarragonines, un nou centre de justícia juvenil a Reus, i pel que fa als centres ja existents, la reforma integral del centre de l'Alzina, situat a Palau-solità i Plegamans.

Fomentarem les **mesures alternatives a l'internament**, com s'ha fet sempre en aquest àmbit de la justícia juvenil, i, per tant, s'incrementarà el nombre de pisos d'inserció en totes les ciutats importants, i mantindrem l'aposta pel model educador, com no podia ser d'una altra manera tot i la dificultat creixent i el reflex del fenomen de la immigració i la radicalització d'algunes conductes violentes, en aquest apartat del servei públic que presta el Departament de Justícia. Però nosaltres mantindrem –hi insisteixo– el posicionament que cal treballar en medi obert, en mediació i en internament. De tal manera que respecte dels 5.868 joves que s'han tractat a través dels sistemes de justícia juvenil durant l'any 2006, s'han

mantingut els percentatges dels anys anteriors: el 60 per cent s'han tractat en medi obert, al 30 per cent se'ls han aplicat programes de mediació i el 10 per cent han estat internats en centres específics.

Un altre compromís d'aquest mandat és desenvolupar el reglament que desplegui la Llei 27/2001, en matèria de joves i menors infractors, per regular el funcionament dels equips tècnics, els tractaments en medi obert i els centres de justícia juvenil.

I en matèria de polítiques de recursos humans, cal definir un nou model de direcció i gestió caracteritzat per la formació especialitzada, la qualificació i promoció professional del conjunt de persones que gestionen aquest difícil àmbit de la complexitat i diversitat del que avui és la justícia juvenil.

Menors en el medi obert

Pel que fa als **menors tractats en medi obert**, és a dir, que no necessàriament estan tancats tot el dia en un centre de justícia juvenil –i sense que sigui equiparable a les mesures penals alternatives dels adults–, l'any 2001 n'hi havia 1.181 i l'any 2006 n'hi va haver 2.959. L'increment no és tan espectacular, però també és evident que estem davant una xifra que reclama, insisteixo, la nostra atenció, la nostra dedicació com a Govern.

3.- ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA

L'altre gran apartat del Departament de Justícia és el que té a veure amb l'**Administració de justícia**. En aquest cas, el primer que cal fer com a Departament és garantir el funcionament dels òrgans jurisdiccional i el servei públic de justícia. I ens sentiran parlar molt sovint del servei públic de justícia, perquè volem que sigui concebut així, entès així i viscut així. Voldria que tots els implicats en el funcionament de la justícia no perdessin mai de vista aquest àmbit del servei social dels òrgans judicials, que respectant i, si cal, exigint la seva neutralitat i independència, és una de les funcions més radicalment democràtiques que es poden exercir en una societat.

Aquesta visió, essent transcendent –que ho és, i els asseguro que així l'entendem i la vivim i l'apliquem–, seria parcial si no defenséssim amb tota l'energia la condició de servei públic bàsic que afecta, directament o indirectament, més de 2 milions i mig de persones anualment, tenint en compte que s'obren 1.200.000 assumptes judicials a l'any. Independentment de la manera en què es tanquen, això suposa que hi ha més de 2 milions i mig, gairebé 3 milions de persones que anualment tenen contacte amb l'Administració de justícia.

La consideració de servei públic ha d'impregnar, doncs, els jutges, els magistrats, els secretaris judicials, el personal de suport administratiu, i hem d'evitar confondre la neutralitat amb l'aïllament dins la societat i la independència amb el desarrelament. Per tant, hem de convertir en objectiu de tots que Catalunya tingui un servei públic de justícia eficaç i pròxim, accessible a tots els ciutadans i ciutadanes,

sigui quina sigui la seva condició i procedència. I hem de fer, també entre tots, que aquest servei públic gaudeixi del reconeixement, del respecte i la confiança de tota la ciutadania i adquirir el compromís d'esmerçar alhora des del Govern tots els esforços necessaris perquè es disposi d'instruments qualificats de resolució alternativa de conflictes.

Per aconseguir-ho, hem de començar reconeixent que la percepció del servei públic de l'Administració de justícia per l'opinió pública –per una part, si vostès volen– no és bona. És a dir, per resoldre un problema, una de les coses que calen primer és reconèixer-lo. Per tant, s'ha d'admetre que una part de la ciutadania no té una percepció bona del funcionament de l'Administració de justícia i està insatisfeta per la lentitud d'alguns processos, especialment en algunes jurisdiccions, o bé pel retard en algunes resolucions de conflictes que es van produint, per la manca d'informació intel·ligible a les persones afectades, que es percep a vegades com a opacitat d'aquest servei, i molt sovint es percep també com a desatenció. En alguns casos el que ens diu la ciutadania és que aquesta sensació de desatenció es projecta més cruament sobre els més febles: les víctimes, els menors, els discapacitats, els marginats, que tenen la sensació que la seva causa, per raons diverses, no s'atén amb la celeritat que desitjarien ells i que desitjaríem nosaltres poder garantir.

Per tant, per tota la societat, però també per responsabilitat i pel nostre compromís amb els més vulnerables, amb els que corren risc d'exclusió, hem d'adquirir davant aquesta Comissió, davant aquesta cambra de representació de tot el poble de

Catalunya, el compromís de buscar consensos necessaris per sumar esforços imprescindibles, d'exercir l'autoritat adequada, de destinar els recursos que calguin per garantir el dret dels ciutadans a disposar d'una Administració de justícia moderna i eficient.

Oficines d'atenció als ciutadans en tot el territori català, capaces de donar informació adequada, que assegurin la protecció i el tractament correcte de les víctimes, de manera especial. Es tracta també de marcar-se com a objectiu que l'anomenada Carta dels drets dels ciutadans davant l'Administració de justícia no sigui paper mullat, sinó un compromís ferm, amb consciència de la dificultat de complir-lo però amb voluntat i força per intentar-ho.

Assistència jurídica gratuïta

D'aquest àmbit social de la justícia se n'ha de destacar el que és l'**assistència jurídica gratuïta**, perquè si parlem d'igualtat per accedir als serveis de justícia, si parlem de compromís amb els desfavorits, si hem de fer menció dels drets constitucionals, l'article 24 de la Constitució diu explícitament: «Tothom té dret a obtenir la tutela efectiva dels jutges.» I més endavant diu: «I a ser defensat i assistit per un lletrat i a ser informat de l'acusació formulada contra ell o ella.» Les persones sense recursos veurien greument vulnerat el seu dret constitucional si l'Administració, amb diners aportats pels seus conciutadans, no posés a la seva disposició un servei gratuït d'assistència jurídica. Aquest servei es presta i es prestarà mitjançant conveni o resolució administrativa amb els col·legis d'advocats i procuradors. Aquest

servei públic d'assistència jurídica, que garanteix la gratuïtat a qui el rep, va suposar l'any 2006 gairebé 50 milions d'euros. Per tant, és imprescindible que el Departament es marqui com a objectiu el control de qualitat del servei que es presta; que estableixi fórmules que garanteixin que qui rep el servei d'assistència jurídica gratuïta és qui el necessita, i que alhora estableixi sistemes que garanteixin que no hi hagi ningú que se n'aprofiti i que, disposant de recursos econòmics, utilitzi aquest tipus de serveis o bé els utilitzi per a procediments insostenibles, il·lògics o absurds. Atès que és un servei públic de l'Administració que s'executa a través de col·legis professionals, és lògic que es constitueixi –i així ho anunciem– un grup de treball entre les dues parts, per tal que s'identifiquin els problemes i s'acordin les solucions d'aquelles qüestions no previstes en els convenis signats.

Atenció a la víctima

Pel que fa a l'**atenció a les víctimes**, anunciem un programa de suport a les víctimes que abastarà des de la denúncia dels fets fins a la finalització del seguiment de la condemna penal de l'infractor –en el cas que aquest hagi estat condemnat, evidentment–, amb el suport professional necessari per a la minimització de les seqüeles en la persona que ha estat víctima d'un delicte. L'esborrany en què treballem preveu la participació d'associacions de víctimes i de voluntaris de suport.

Personal i recursos humans

En un altre àmbit, pel que fa als recursos humans necessaris per fer funcionar l'Administració de Justícia, busquem dues coses fonamentals: una és l'estabilitat; l'altra, la millora, la qualificació del conjunt dels professionals d'aquest àmbit. Pel que fa a l'estabilitat a Catalunya de tot el personal especialitzat, explorarem fórmules de com proposar al Ministeri la introducció de canvis en el sistema retributiu que permetin millorar els salaris en llocs d'altres càrregues de treball i compensar els alts nivells del cost de la vida en certes destinacions. Elaborarem i aplicarem un programa d'acolliment dels nous jutges, de fiscals i de secretaris judicials destinats a Catalunya. Realitzarem campanyes per incrementar el nombre de residents a Catalunya que preparin oposicions a cossos judicials, mantenint el programa de preparació d'opositors ja existent.

I pel que fa a la qüestió de la millora, de la motivació, de la qualificació, del reconeixement també de la feina que fan, fomentarem i motivarem els equips de suport administratiu que apliquin tècniques de qualitat i eficiència; establim incentius als equips que destaquin per la introducció de millores en la gestió processal o bé en l'atenció als usuaris. Incrementarem la inversió en formació de tots els funcionaris al servei de l'Administració pública; aplicarem programes ambiciosos de comunicació interna que ajudin a crear cultura organitzativa en el conjunt del servei públic de justícia. Desconcentrarem la gestió del personal administratiu als serveis territorials i a les unitats administratives amb forta interrelació amb els secretaris judicials i prepararem adequadament els interins amb

cursos de durada superior, i no només teòrics, sinó amb pràctiques de simulació; així mateix incorporarem la figura del tutor a les oficines judicials on siguin destinats per cobrir la situació d'interinitat. Actuarem en col·laboració amb els secretaris judicials, claus en aquest àmbit del suport administratiu, i els caps de les unitats administratives, per donar resposta adequada al dèficit d'interins i resoldre els casos de rendiment insuficient. A més a més, l'anomenada borsa d'interins s'organitzarà per jurisdiccions a fi de poder facilitar-ne la preparació específica.

Nova oficina judicial

M'aturo aquí, tot i que no és un tema només de política de recursos humans, sinó que és un tema de concepció organitzativa de l'Administració de justícia, per tal de parlar-los del **projecte de la nova oficina judicial**, que tot i tenir un nom poc entusiasmador suposa una concepció de reorganització de tot el que és el suport administratiu, molt important en la millora del funcionament del conjunt dels òrgans judicials.

Un altre dels objectius clars és la reducció d'interins, i això té a veure amb convocatòries de cobertura definitiva de les places, que, ara com ara, com que el personal depèn del Ministeri, es fan en el Ministeri. Són convocatòries de milers i milers de places vacants concentrades en una sola convocatòria i, tenint en compte la quantitat de recursos que cal resoldre, aquesta pot durar, fins i tot, tres o quatre anys. Per tant, mentrestant no hi ha cap més solució que cobrir les vacants amb substituïts o interins.

Llavors, què és el que plantejem? Doncs, millorar la formació dels interins tenint en compte que, mentre no es resolgui la dependència d'aquest personal, el millor que podem fer, i el millor servei que es pot fer a l'Administració de justícia, és la formació adequada, no solament teòrica, sinó també pràctica i de simulació, dels interins que s'hi incorporin.

Conscients, doncs, del canvi que pot arribar a representar la implantació de les unitats administratives que hauran d'assumir la gestió del personal, la implantació dels serveis comuns dimensionats, segons la idiosincràsia dels partits judicials, i la implantació dels òrgans de suport als jutges, que s'anomenaran *unitats processals de suport directe*, reconeixem ja des d'ara que de res serviran els estudis –que se n'han fet, se'n fan i se'n faran– per part del Departament de Justícia si no som capaços d'iniciar un autèntic procés de gestió del canvi, amb accions de consulta i participació dels professionals durant el llarg procés de translació des de la situació actual a la implantació de la nova organització en tot el territori català, en tot el territori espanyol, però específicament del model que hem dissenyat en l'àmbit català del que s'anomena l'oficina judicial.

Formació del personal

És evident que el procés ha d'anar acompanyat de més recursos per a la formació de personal que ha d'assumir responsabilitats diferents i d'una permanent comunicació amb tots els professionals dels òrgans judicials. Així mateix intentarem que aquesta nova organització s'implanti al final d'aquest any a Lleida, en un àmbit en què tots els òrgans judicials

estan integrats en un sol edifici –i, per tant, ens és més idoni per aplicar-la i provar com funciona–, i progressivament en els llocs que, per raó de reformes o construcció de nous edificis judicials, l'adaptació de la nova oficina es fa molt més fàcil, o bé en algunes jurisdiccions, en alguns jutjats que, per raó de la seva singularitat, ens facilitin l'aplicació d'aquest concepte d'oficina judicial. Dels que canvien d'edifici judicial, i per tant de seu, i permeten una aplicació fàcil de la nova oficina judicial, el primer és, sense cap mena de dubte, la ciutat de l'Hospitalet, que té una importància extraordinària atès que és la segona ciutat en nombre d'habitants de Catalunya.

Cinc-cents trenta-vuit òrgans judicials a Catalunya, per tant, cinc-cents trenta-vuit dinàmiques pròpies, no es canvien en poques setmanes. Convençuts, però, que el canvi organitzatiu millorarà el funcionament del servei públic de la justícia, no hi escatimarem esforços ni ganes ni entusiasme ni cerca de consensos, sense oblidar que calen, a més a més, reformes de lleis processals perquè el canvi es pugui completar amb la profunditat que nosaltres voldríem.

Per això, i amb la sinceritat que intento aplicar als meus compromisos, dic que sabem que aquest mandat és estratègic per a la implantació de la nova oficina judicial, però no podem afirmar que s'implantarà totalment i plenament en tots els òrgans jurisdiccional. El que sí que podem afirmar és que en tots els partits judicials que tinguin òrgans suficients, s'hauran organitzat els serveis comuns com a primer pas per a l'oficina. Per realitzar aquest canvi aprovarem, després d'escoltar els implicats, un decret sobre estructura i organització de l'Administració de justícia a Catalunya.

Centre Català de Mediació

Un altre dels anuncis per a aquest mandat és la creació del **Centre Català de Mediació**, i per explicar-lo voldríem remarcar, subratllar, emfatitzar la voluntat decidida de potenciar l'ús de la mediació, l'arbitratge i altres mètodes de resolució alternativa de conflictes. No solament perquè pot ajudar a alleugerir la càrrega de treball dels jutjats, sinó perquè una societat avançada, que creu en el diàleg, ha de crear espais i professionals que acompanyin les parts que han entrat en conflicte i les ajudin a trobar un acord satisfactori.

Ens marquem com a compromís des d'aquesta legislatura la modificació de la Llei de mediació familiar per ampliar els camps d'actuació, la creació d'un centre de mediació de Catalunya, i la formulació d'una llei específica de mediació que estengui els mitjans alternatius de conflicte als àmbits familiar, social i comunitari, com a mínim.

Institut de Medicina Legal de Catalunya

Voldria també mencionar en aquesta sessió informativa l'**Institut de Medicina Legal de Catalunya**. Mencionar-lo perquè, tot i que durant anys i anys ha treballat en instal·lacions poc adequades, ha situat la medicina legal o la medicina forense a nivells de reconeixement en la comunitat científica i entre tots els professionals de la judicatura.

La medicina forense, la medicina legal de Catalunya, és coneguda i reconeguda arreu de l'Estat espanyol i en molts casos fora de l'Estat espanyol, a la Unió

Europea i, fins i tot, més enllà de la Unió Europea. Per tant, el reconeixement als professionals que, no sempre en bones instal·lacions ni amb bones condicions laborals, han treballat amb un alt nivell de qualitat. I, per tant, el nostre compromís que en aquest mandat, aprofitant que disposarà d'un edifici nou per instal·lar-s'hi i d'equipament per treballar, es donarà un impuls important a aquest organisme tan desconegut però tan imprescindible.

Arxius i biblioteques

Així mateix, durant aquest mandat es crearan catorze nous **arxius** i sis noves **biblioteques** en l'àmbit dels edificis judicials, a més a més de realitzar l'expurgació de documents i també de les peces de convicció, per contrarestar l'acumulació durant anys i anys d'elements que en molts casos ja no té cap sentit continuar guardant.

Ús del català a l'Administració de justícia

Voldria, ara, parlar-los de la **normalització de l'ús del català en l'Administració de justícia**, i per fer-ho llegiré literalment un text molt clarificador. Diu així: «La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal i preferent de les administracions públiques de Catalunya. El català és la llengua oficial de Catalunya, també ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol. Totes les persones tenen el dret d'utilitzar les dues llengües oficials. Els poder públics de Catalunya han d'establir les mesures necessàries per facilitar l'exercici d'aquest dret, no pot haver-hi discriminació per l'ús de qualsevol de les dues llengües.»

Això és el que pensem aplicar. Per molt que jo m'hagués esforçat a intentar dir-ho amb més precisió o més claredat, no ho hauria aconseguit. Els acabo de llegir l'article 6.1 i 6.2 de l'Estatut. Complirem el que encarrega, doncs, als poders públics i establirem mesures que ajudin al coneixement del català de tots els treballadors de l'Administració de justícia per tal que puguin atendre en les dues llengües els ciutadans i ciutadanes.

Amb l'objecte de col·laborar en la traducció i la normalització, incrementarem el personal amb presència física als jutjats perquè doni el suport necessari fins a la total normalització en situació d'igualtat de les dues llengües oficials. I tinguem present que avui, tots els estudis objectius ens diuen que, amb les excepcions d'alguns jutjats que amb dinàmica pròpia i molt d'interès han fet grans esforços per a la normalització del català, la llengua predominant en el conjunt de l'Administració de justícia és, encara, el castellà.

Aquesta situació, però, no tan sols és imputable als treballadors de l'Administració de justícia, i això m'agradaria deixar-ho clar perquè no sempre es té en compte.

Menys del 10 per cent de les demandes que es presenten davant l'Administració de justícia són redactades en català, dada que significa que els professionals de fora de l'Administració de justícia, quan entren i inicien un procés a l'Administració de justícia, no utilitzen, tampoc, el català. Per tant, el baix índex d'ús d'aquesta llengua no només és imputable a l'Administració de justícia, i l'esforç de

normalització l'han de fer també els professionals de l'advocacia i d'altres professions vinculades a aquesta qüestió.

Continuarem amb el programa LexCat, que genera una base de dades de lleis estatals en català, i com que és cert que tothom utilitza la referència de les lleis i algunes de les estatals no estan traduïdes al català, doncs el «retalla i enganxa» que utilitzem tots quan elaborem documents, evidentment s'ha de treure de textos en castellà. També és bastant interessant fer una anàlisi dels manuals de les universitats i dels col·legis professionals quan formen els futurs professionals; es pot veure que encara, en els manuals de formació de juristes, una part molt important dels textos no han adquirit la condició de normalitat.

Justícia de proximitat

Quant a l'anomenada **justícia de proximitat**, ben segur que serà motiu d'anàlisi i de debat en els propers mesos, atès a més a més l'interès que Catalunya, i Barcelona com a capital de Catalunya especialment, ha mostrat per aquesta qüestió i que una de les reformes de la Llei orgànica del poder judicial la planteja.

Hi ha posicions diverses sobre aquesta qüestió, segons si s'inclou en el si de la jurisdicció o bé si es parla de mitjans de resolució de conflicte, o bé si al final es troben sistemes mixtos. Històricament va ser concebuda pensant que la ciutadania pogués resoldre els conflictes més senzills, més quotidians, sense haver de patir el cost psicològic,

els desplaçaments a grans distàncies o les despeses que suposen la judicialització dels conflictes.

Mentre el debat d'aquest projecte de llei de reforma de la Llei orgànica del poder judicial és a les Corts, treballarem en un marc que pugui oferir una alternativa vàlida d'aproximació dels ciutadans a la justícia i la resolució alternativa de conflictes en l'àmbit comunitari, el familiar i el social. És a dir, promocionarem la mediació i decidirem els criteris d'ubicació d'aquests espais anomenats de *proximitat*.

Digitalització dels registres civils

Unes paraules pel que fa als **registres civils**, probablement menystinguts en la història recent, que sempre han estat serveis d'ús universal perquè totes les persones, individualment o com a famílies, els utilitzem, i els utilitzem molt: els viatges dels menors d'edat a l'estranger sense els seus progenitors, l'activitat demogràfica, els naixements, les defuncions..., ens porten al Registre Civil. Darrerament, l'adquisició de la nacionalitat espanyola en edat adulta pel fenomen migratori els ha convertit en un servei molt més freqüentat.

Malgrat els esforços de digitalització que s'han fet en la darrera legislatura de bona part d'aquests registres, el seu aspecte –s'ha de reconèixer– és molt sovint anacrònic. I, més enllà de la responsabilitat de l'Administració de justícia sobre aquest imprescindible servei, i més enllà de la incorporació de noves tecnologies telemàtiques que permetin fer tràmits sense que calgui la visita física a les instal·lacions –i que hem de millorar–, el que

necessitem és que, a més a més, les dades d'aquests registres es connectin amb el conjunt de la xarxa judicial.

El **Pla de modernització dels registres civils** ha començat a caminar a Badalona, Mataró, Terrassa i Mollet del Vallès, i continuarà per Gavà, Tarragona, Girona, Figueres, Granollers i Sabadell, però ens quedaran encara centenars de registres que haurien de notar que ha arribat el segle XXI. Intentarem que ho notin en aquest mandat.

Jutjats de pau

Els jutjats de pau: la proximitat i la bonhomia. M'agradaria que, encara que aquesta sigui una sessió de caràcter informatiu, quedés constància del meu reconeixement a la justícia de pau; el meu reconeixement pel que han fet en el passat, però també perquè, lluny de ser elements anacrònics, jo crec que estan cridats a jugar, encara ara i en el futur, un paper important.

Hem de trobar, i la buscarem, la manera de dotar tots els jutjats de pau de mitjans informàtics i de garantir la formació permanent dels jutges de pau i dels seus secretaris, de manera especial els que tenen serveis penitenciaris a prop i que sobrecarreguem encara més sense que perdin els valors del passat. Aquests valors de proximitat i bonhomia, els hem de projectar com a peça clau de la presència de la justícia fins a l'últim indret del país, i els jutges de pau això ens ho garanteixen. Caldrà, doncs, esmerçar-hi recursos materials i humans i vincular-los més estretament a la xarxa de serveis judicials en el seu conjunt.

Demarcacions judicials

Demarcació i planta. Adquireixo el compromís de continuar treballant el document elaborat al final de l'any passat, i que va ser presentat a l'Observatori Català de la Justícia, per acabar identificant entre tots els operadors judicials i també les autoritats locals les millores que caldria introduir en les actuals demarcacions i plantes judicials de Catalunya, però cal trobar l'equilibri entre aproximar la justícia als usuaris i assegurar nuclis judicials potents, capaços de resoldre la complexitat, també, de l'activitat judicial.

Edificis judicials

Més enllà dels edificis judicials en construcció, durant aquest mandat considerem necessària la creació de seixanta nous òrgans judicials. Igual que he fet amb el tema de presons, resumeixo de manera molt ràpida les inversions que han de modernitzar, situar en les necessitats de la societat actual els edificis que els alberguen, que són la seu dels serveis judicials, dels òrgans jurisdiccionals. El programa inclou, aproximadament, tres quartes parts dels partits judicials de Catalunya i afecta el 80 per cent de la població; per tant, dóna també una dimensió de les necessitats que es concentren en aquests pocs anys i de quina situació tenim al conjunt del territori català perquè calgui en tant poc temps fer tanta inversió en nous edificis.

Les inversions previstes per enguany són les dels edificis judicials de Vilafranca del Penedès: més de quatre milions i mig d'euros; del Prat de Llobregat:

més de sis milions set-cents mil euros; de Cornellà de Llobregat: més de cinc milions d'euros; de Cerdanyola del Vallès: més d'onze milions d'euros; de Sant Boi de Llobregat: més de cinc milions d'euros; d'Olot: més de quatre milions d'euros; d'Igualada: més de cinc milions d'euros... Tots entraran en funcionament aquest any 2007.

L'any vinent està prevista l'entrada en funcionament dels edificis de Vilanova i la Geltrú: més de set milions d'euros; de Santa Coloma de Gramenet, més de dotze milions d'euros; de Terrassa, més de setze milions d'euros; de la Bisbal d'Empordà, més de vuit milions d'euros.

I en el conjunt del mandat han d'entrar en funcionament els nous edificis judicials de les ciutats de Martorell: més d'onze milions d'euros; de Granollers: més de disset milions d'euros; d'Esplugues de Llobregat: més de set milions d'euros; de Sant Feliu de Llobregat: més d'onze milions d'euros; de Manresa: més de setze milions d'euros; de Berga: cinc milions d'euros; del Vendrell: onze milions d'euros; de Balaguer: cinc milions d'euros; del Palau de Justícia de Girona: una gran inversió a la ciutat de Girona, més de dinou milions d'euros; ciutat judicial de Tarragona: més de 30 milions d'euros. I també edificis respecte dels quals encara no els podem donar xifres, entre altres coses perquè estan en aquests moments en fase de projecte, a Badalona, Mollet del Vallès, Rubí i Santa Coloma de Farners. Així mateix, ampliacions i reformes substancials als edificis de Falset, Reus, Lleida, Sabadell, Vic, Gavà, Mataró i, finalment, els de Barcelona quan s'hagin traslladat a la Ciutat de la Justícia, Ciutat de la

Justícia que en aquest apartat d'inversions he deixat per al final, tot i que és molt més que una inversió.

Ciutat de la Justícia

La **Ciutat de la Justícia** és una gran oportunitat, no exempta de problemes. A la capital de Catalunya s'està fent realitat en aquests moments un gran projecte que dotarà de noves instal·lacions i equips la majoria d'òrgans judicials de la ciutat, en els quals provocarà un gran canvi organitzatiu. Les xifres, resumides, són les següents: es construeixen 232.000 metres quadrats, 180.000 dels quals van dedicats a usos judicials; la inversió és de 255 milions d'euros; el nombre d'òrgans judicials previstos en un primer moment és de 130; el nombre de treballadors entre jutges i funcionaris de suport és de 2.500, i el de visitants diaris, 12.000, quan estigui en ple funcionament.

Es tracta, doncs, d'una operació de gran envergadura i complexitat, i a l'hora d'analitzar-la hem de saber diferenciar diverses coses. En primer lloc, la qüestió de la ubicació, i, en conseqüència, els elements de mobilitat: s'hauran d'establir mecanismes pal·liatius mentre s'espera l'arribada de la línia 9 del metro.

En segon lloc, els canvis organitzatius, que obren oportunitats però, com passa amb tots els canvis, poden generar incerteses. Es dobla la superfície, es millora la tecnologia i s'afavoreix una implantació definitiva de l'oficina judicial; no obstant això, no podem obviar la complexitat que tot plegat du aparellada, si tenim en compte les xifres de treballadors i usuaris i les diferents tipologies d'òrgans judicials. Amb tot, hem de reconèixer que es tracta d'una gran

oportunitat per organitzar el que abans hem explicat com a nova oficina judicial.

Això no impedeix, però, que abans de ser traslladats, alguns dels jutjats vagin incorporant pel que fa a serveis comuns i altres aspectes, algun element incipient del que és l'oficina judicial.

Finalment, el trasllat serà progressiu i participatiu. Cal, doncs, anar preparant tots els professionals que de manera graonada aniran fent realitat aquest gran equipament. Iniciarem el trasllat per l'edifici dels jutjats de l'Hospitalet al final d'aquest any –esperem-ho–, i més endavant l'Institut de Medicina Legal, que té un edifici específic; i al final de l'any 2008 i principi del 2009 s'hauran anat traslladant tots els altres òrgans judicials i es podrà iniciar la remodelació i la construcció dels òrgans judicials que romandran al centre de Barcelona.

És evident que caldrà fer-ho en un marc de diàleg i complicitat amb els sectors implicats. Perquè sigui possible l'èxit d'aquest trasllat, és a dir, el trasllat sense greus conflictes, el Departament ha creat la figura del director de la Ciutat de la Justícia, que s'ha incorporat durant aquest mes de gener.

4.- DESENVOLUPAMENT DE L'ESTATUT

Sobre els plantejaments relatius a la manera d'anar assumint les competències que proposa el títol tercer de l'Estatut, i pel que fa a l'objectiu que el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya esdevingui la darrera instància jurisdiccional a

Catalunya, cal destacar que, com a primer pas, i tenint en compte que en aquests moments hi ha a les Corts Generals, concretament al Congrés dels Diputats, dos projectes de llei de modificació de la Llei orgànica del poder judicial, i una d'aquestes modificacions de la Llei orgànica està més avançada que l'altra, creiem que en aquesta primera, que és la que possiblement culminarà tot el seu procés durant aquesta legislatura, es pot consagrar el principi de la doctrina autonòmica pel que fa al Tribunal Superior de Justícia, precisament, aprofitant aquesta modificació de la Llei orgànica.

TSJC: darrera instància judicial a Catalunya

I això, per tant, és el que estem intentant actualment, que el Tribunal Superior de Justícia conegui els recursos ordinaris i extraordinaris en matèria de dret autonòmic, fonamentats en normes de dret civil català i en dret públic propi, fins i tot en el cas que els òrgans jurisdiccionals que hagin dictat les resolucions objecte de recurs tinguin la seu fora del territori de Catalunya, però amb la garantia, en canvi, que tant el dret públic com el privat sigui específic i propi de Catalunya.

Tot això, sense renunciar a la plenitud de la competència que, en matèria cassacional, estableix el títol tercer de l'Estatut, que respecta el paper del Tribunal Suprem per a la unificació de doctrina. D'aquesta manera, el Tribunal Superior de Justícia es configuraria com una institució caracteritzada per tenir una funció homologada respecte a l'ordenament autonòmic, i que seria, per tant, equivalent o corresponent al que és el Tribunal Suprem respecte

a l'ordenament jurídic estatal. Bé creiem que aquest seria un pas, no definitiu, però sí importantíssim, i que es pot aconseguir, insisteixo, amb la primera de les lleis de modificació de la Llei orgànica del poder judicial.

Consell de Justícia de Catalunya

Pel que fa al Consell de Justícia de Catalunya, el desplegament de l'Estatut també ha de comportar l'establiment d'aquest òrgan desconcentrat i, per tant, amb competències delegades. I aquí no es produeix fractura de res, sinó delegació de competències, entenent que tot l'estat desconcentrat esdevé també Administració de l'Estat.

Tot i que el Govern de l'Estat ha presentat un projecte de modificació de la Llei orgànica en matèria de justícia de proximitat i dels consells de justícia, que facilitaria el desenvolupament d'aquesta competència estatutària, sembla essencial que la Llei orgànica mantingui la concordança adequada amb el text estatutari atès que la proposta de reforma d'aquesta Llei va ser enviada a les Corts amb anterioritat a l'aprovació definitiva de l'Estatut, i, per tant, caldria adaptar les dues lleis orgàniques per tal que així es produís, en aquesta matèria, l'acord amb la doctrina de la doble condicionalitat o la doble habilitació que predica la necessitat que les disposicions estatutàries en la matèria resultin concordants amb les disposicions de la Llei orgànica, en aquest cas, que parlem de justícia, pel que fa al poder judicial.

Em sembla que el que estem demanant és absolutament legítim, curós, si volen, fins i tot prudent, però valent. En aquesta direcció, es considera necessari

que la primera reforma de la Llei orgànica del poder judicial incorpori una disposició que possibiliti la creació d'aquells consells de justícia autonòmics que així disposi el seu mandat.

Competències en mitjans materials i personals

En relació amb les competències en matèria de recursos personals i materials, queda clar que, pel que fa al tema dels jutges i fiscals, el mateix Tribunal Constitucional hi ha assentat doctrines, però, en canvi, pretenem que la Generalitat pugui exercir, al més aviat possible, la plenitud de competències en matèria d'execució i gestió de personal no judicial al servei de l'Administració de justícia.

En aquest moment considerem que la distribució de competències i de responsabilitats disperses, i de vegades difuses o nul·les, en matèria de funcionament del personal donen com a resultat un sistema de gestió de recursos humans que es caracteritza per la seva complexitat i dispersió. Les comunitats autònomes exerceixen sobre aquest personal unes competències fragmentades i, en certa manera, tutelades, de les quals no ens podem responsabilitzar plenament.

Per fer possible aquest canvi de configuració de l'actual model institucional, s'han de poder exercir totes les competències en matèria de gestió de personal, sigui quina sigui la seva titularitat, perquè, si no es poden exercir, la dispersió que es produeix és important. Per tant, les reflexions fetes al Ministeri de Justícia sobre aquest personal per part dels departaments corresponents a les comunitats autònomes

és que, efectivament, no hi ha, o no hi hauria d'haver, cap inconvenient que, mitjançant l'aplicació de les clàusules subrogatòries de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, s'apliquessin les corresponents transferències en matèria de gestió i execució pel que fa als mitjans personals, no judicials, de l'Administració de justícia.

En qualsevol cas, ha de quedar clar que, per a nosaltres, la consolidació de les competències d'execució i gestió en matèria de personal és una prioritat política, efectivament, perquè estem parlant de com s'organitza un estat compost que desconcentra algunes de les seves competències fins ara centralitzades, però que la transferència a les comunitats autònomes no és fragmentació de l'estat, i aquí crec que hi ha l'error, perquè les comunitats autònomes són estat. Però, a més d'una prioritat política es tracta també d'una qüestió essencial per a l'eficàcia de la prestació del servei a l'Administració de justícia, perquè no crec que cap dels aquí presents pugui defensar un model en el qual qui exerceix la capacitat de gestió sobre el personal sigui un element molt dispers.

Plantegem, doncs, aquestes tres qüestions que poden resoldre's amb la primera de les reformes de la Llei orgànica, tenint en compte que hi ha una segona reforma posterior que pot incorporar altres elements i sabent que aquest és el primer graó d'una escala més llarga. I som conscients que aquest primer graó que avui plantegem de manera concreta és perquè portem setmanes treballant amb el Ministeri i explicant que amb això no s'assoleix l'important horitzó que ens marca el títol tercer del nou Estatut, horitzó que per a nosaltres és irrenunciable. I també

volem deixar constància d'aquesta afirmació avui i aquí, i dir que només ho farem viable amb fermesa, sentit de l'oportunitat i intel·ligència.

Amb tot no renuncio a demanar a tots els partits presents en la Cambra, la fermesa i intel·ligència abans citades, ja que el que planteja l'Estatut no és gaire diferent del que plantegen els Estatuts de les Illes Balears, la Comunitat Valenciana o Andalusia que ha rebut el suport del Partit Popular.

5.- DRET I ENTITATS JURÍDIQUES

Fundacions i associacions

Quant a les **fundacions i associacions**, que estan en l'àmbit del Departament, la vitalitat de la societat catalana fa que es comptabilitzin 40.000 associacions i 2.000 fundacions, més 120 col·legis professionals i 12 acadèmies. Aquest volum ens obliga a vetllar per l'exercici apropiat del dret d'associacions i, per tant, a digitalitzar els registres i l'estat de tramitació dels expedients. Durant aquest mandat, a més a més, hem d'incorporar i exercir les noves funcions que en matèria de declaració d'utilitat pública de les associacions estableix el nou Estatut.

Agència de Tutela de Persones Adultes

En aquest apartat els esmento un nou projecte, una nova qüestió important, que és la creació de l'**Agència de Tutela de Persones Adultes**, per poder respondre a un fenomen social creixent. Les persones adultes discapacitades o impedides de

governar-se autònomament necessiten que altres persones físiques, siguin amics o familiars, o bé persones jurídiques, fundacions habitualment, puguin assumir funcions tutelars, i per aquesta raó crearem l'Agència esmentada.

Codi Civil de Catalunya

I completarem la codificació: el **Codi Civil de Catalunya**. Aquesta és una importantíssima tasca de codificació i modernització del dret civil, ara que l'article 5 del nou Estatut reconeix com a dret històric i elements que ens singularitzen no només la llengua, la cultura i les institucions seculares de Catalunya, sinó, de manera especial, la tradició jurídica catalana amb relació al dret civil. Això ens esperona a continuar amb més força la tasca iniciada l'any 2002 amb el Llibre primer i prolongada en l'anterior legislatura pel Llibre cinquè, sobre els drets reals, i els llibres tercer i quart, sobre persones jurídiques i sobre successions, que s'han enviat darrerament a aquesta cambra. Ara falta revisar alguns aspectes del Llibre segon, sobre persona i família, i finalment, iniciar els treballs del Llibre sisè, sobre obligacions i contractes, tenint en compte el marc legal i europeu.

Col·legis professionals, registres i notaries

M'agradaria establir alguns punts referents als **col·legis professionals, registres i notaries** ja que hi ha algunes novetats que estaria bé comentar. Per exemple, pel que fa a notaries i registres, hem fet diverses sessions de treball amb el Ministeri per tal d'acordar allò que estableix el reglament d'organització i règim en un notariat. Perquè s'interpreti a tra-

vés d'un conveni la forma d'accés de tots els actes de gestió i execució que avui corresponen al Ministeri, a través de la seva Direcció General de Notaries, que siguin realitzats pel Departament de Justícia. Per tant, si això arriba a bon port, haurem trobat un sistema pel qual també en aquesta matèria avançarem pel que fa a les competències de l'àmbit del Departament de Justícia i de l'autogovern de Catalunya en el seu conjunt.

I també estem demanant que en el decret que s'està preparant de demarcació notarial i registral hi figurei una clàusula de salvaguarda de la competència autonòmica sense subjecció als terminis que preveu la legislació en aquesta matèria. Perquè la legislació preveu que no es pugui modificar el tema de planta i demarcació en un període de temps, que si hi ha una clàusula de salvaguarda de la competència, pretenem no estar subjectes a un calendari tan rígid.

Amb els col·legis professionals, a més de valorar positivament la Llei 7/2006, en què s'establia un marc general de l'exercici d'aquestes professions titulades i del sistema de col·legiació, adquirim avui, formalment, el compromís que, mitjançant un reglament, desenvoluparem aquesta Llei i concretarem, entre molts altres aspectes, el deure d'assegurar la responsabilitat dels professionals de seguir el règim disciplinari i, per tant, d'assegurar també el compliment del comportament deontològic i de la qualitat d'aquests professionals en els requisits de creació de nous col·legis professionals i el model de registre.

El Departament de Justícia és, doncs, un àmbit governamental molt ampli que va des de garantir el

correcte funcionament de l'Administració de justícia, peça clau de l'estat de dret, a la política social més difícil i la dels més exclosos (a vegades autoexclosos) com és la política penitenciària. Però també és la que fa polítiques d'igualtat amb l'accés a la justícia gratuïta, la que protegeix els més vulnerables amb les oficines de protecció de les víctimes, fa polítiques de civilització avançada, de prevalença de la paraula que busca la resolució dels conflictes sense necessitat de litigar, és a dir, la mediació i l'arbitratge.

Per últim, en aquesta legislatura no només assumirem més competències en aplicació del nou Estatut, passant a ser un àmbit central de l'autogovern i la política catalana, sinó que a més a més, avançarem en la codificació de dret propi català, un dels signes de la nostra identitat com a poble, com a nació. Ens proposem, doncs, fent ús dels drets històrics, a garantir drets en la modernitat.

Molt bona tarda i gràcies per la seva atenció.